

ГОРБАЧЕНКО

Віолетта Дмитрівна
violetta081996@gmail.com

УДК 338

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВFACTORS AFFECTING THE
COMPETITIVENESS OF
MANUFACTURING ENTERPRISES

ШВАГІРЕВА

Власта Сергіївна
v.s.shvagireva@mzeid.in*старший викладач, Одеський
національний політехнічний
університет, Інститут бізнесу
економіки та інформаційних
технологій*

Сутність статті у проведенні аналізу поняття конкурентоспроможності по літературним джерелам, виявлення окремого поняття конкурентоспроможності виробничих підприємств. Також увагу приділено факторам, що можуть впливати на конкурентоспроможність фірм, які займаються виробництвом продукції.

Суть статті заключається в проведенні аналізу поняття конкурентоспроможності по літературним источникам, виявленні окремого поняття «конкурентоспроможність производственных предприятий». Также внимание уделено факторам, которые могут оказывать воздействие на фирмы, производящие продукцию.

The essence of the article in analyzing the concept of competitiveness in the literature, identifying a particular concept of competitiveness of industrial enterprises. Also, attention is given to factors that may affect the competitiveness of companies that manufacture the products.

Ключеві слова: конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентоспроможність виробничих підприємств, фактори впливу на конкурентоспроможність виробничих підприємств

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, конкурентоспособность производственных предприятий, факторы, влияющие на конкурентоспособность производственных предприятий

Keywords: competition, competitiveness, competitiveness of industrial enterprises, impacts on the competitiveness of manufacturing companies

ВСТУП

Сьогодні виробничі підприємства дуже багато уваги приділяють конкурентоспроможності, своїй та конкурентів. Часто фірми виготовляють схожу продукцію, яка задовольняє одній й ті самі потреби споживача. Чому вітчизняні виробники мають низку конкурентоспроможність? Причина в тому, що мало хто в змозі підтримувати свою долю ринку та збільшувати її. Тому перед кожною фірмою постає проблема конкурентних переваг. Адже стійкість позицій, що організації займають на ринку вже не можна назвати стабільними. Це зумовлює необхідність виявлення сильних і слабких сторін діяльності фірми, щоб працювати над ними та вдосконалювати, пошук прихованих можливостей, які можуть надати перевагу над фірмами конкурентами.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є вивчення поняття конкурентоспроможності, визначити конкуренто-спроможність виробничих підприємств та систему факторів, які впливають на неї.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В основу статті поклали публікації, наукові роботи вчених, як вітчизняних так і зарубіжних, матеріали періодичних видань.

При проведенні дослідження використовувались методи логічного узагальнення, методи структурного аналізу, порівняння різних визначень понять та їх підсумкове узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Перш ніж розпочати дослідження поняття «конкурентоспроможність виробничого підприємства» необхідно визначити зміст терміну «конкурентоспроможність» в цілому. Адже ці терміни взаємопов'язані. Неможливо говорити про конкурентоспроможність підприємства, якщо на ринку не існує конкуренції між виробниками.

Конкуренція – це економічний процес взаємодії і боротьби товаровиробників за найвигідніші умови виробництва та збуту продукції, за отримання найбільших прибутків. Водночас – це механізм стихійного регулювання виробництва в умовах вільних ринкових відносин [2].

В основі конкурентних відносин полягає свобода вибору, яка реалізується в формі кожного одержати

для себе особисто грошовий дохід. Конкуренція означає наявність великої кількості незалежно діючих продавців і покупців [1]. Конкуренція змушує суб'єктів підприємницької не зупинятись на досягнутому, постійно самовдосконалюватись, знижувати витрати на виробництво, покращувати якість продукції, підвищувати свою конкурентоспроможність.

Закон України «Про захист економічної конкуренції» дає таку трактовку: «економічна конкуренція – це змагання між об'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку» [3].

Проаналізувавши приведені поняття конкуренції можна зробити висновок, що вони мають декілька спільних особливостей:

- цивілізоване протиборство між суб'єктами господарювання;
- схожість продукції конкуруючих суб'єктів;
- виробництво продукції заради задоволення потреб споживачів;
- постійне вдосконалення діяльності для підвищення конкурентоспроможності;
- утримання існуючих клієнтів та залучення клієнтів від фірм-конкурентів.

Що стосується конкурентоспроможності, то Должанський І.З. розкриває сутність поняття так: конкурентоспроможність підприємства – це здатність підприємства створювати, виробляти і продавати товари та послуг, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції конкурентів [1]. На думку Р. Фатхутдинова: конкурентоспроможність підприємства – це випуск конкурентоспроможного об'єкта, який здатний витримувати конкуренцію у порівнянні з аналогічними об'єктами на даному ринку, стійкість фінансової діяльності [4]. В Енциклопедії бізнесмена, економіста, менеджера конкурентоспроможність підприємства визначається як рівень його компетентності порівняно з іншими підприємствами-конкурентами за такими параметрами, як технологія, практичні навички і професійні знання персоналу, рівень стратегічного та поточного планування, політика збуту, рівень управління, комутації, якість систем управління виробництвом продукції тощо. Г. Азоєв вважає, що конкурентоспроможність підприємства – можливість ефективно розпоряджатися власними і позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку, тобто основна увага приділяється фінансовій стороні діяльності підприємства [5].

Окремого визначення конкурентоспроможності виробничого підприємства не існує. Вивчивши наукові роботи вчених економістів можна запропонувати таку трактовку: конкурентоспроможність виробничих підприємств – це здатність виробничих підприємств зберігати позиції на ринку, утримувати

свою долю та збільшувати її, скласти конкуренцію іншим фірмам виробникам, мати над ними переваги. На нашу думку, конкурентоспроможність виробничих підприємств означає не здатність бути лідером в певній галузі, а процес боротьби за увагу споживачів, за їх відданість, збільшення обсягів виробництва та продажу, за найкращих поставальників та інше.

Поняття «конкурентоспроможність виробничих підприємств» досить широке і складне. Воно потребує уваги, його необхідно вивчати та розглядати в комплексі із іншими економічними термінами.

Доцільно звернути увагу на фактори, що впливають на конкурентоспроможність виробничих підприємств. Зазвичай вони діляться на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносять:

- політична ситуація в державі;
- економічні зв'язки;
- наявність конкурентів в галузі;
- розміщення виробничих сил;
- наявність сировинних ресурсів;
- рівень техніки і технологій;
- система управління виробництвом;
- концентрація виробництва;
- законодавча база.

Під зовнішніми факторами розуміють всі можливі аспекти, що оточують фірму ззовні, та які можуть вплинути на функціонування підприємства і результати його діяльності.

Також існують фактори, які здійснюють вплив всередині підприємства – внутрішні фактори. До них відносять:

- система та методи управління фірмою;
- технологічний рівень процесу виробництва;
- організаційний рівень процесу виробництва;
- довгострокове планування;
- маркетингова концепція;
- наявність інновацій на виробництві;
- задоволення допоміжних потреб споживача;
- якість продукції з точки зору якісних і технічних параметрів [6].

Внутрішні фактори мають одну особливість, відмінну рису – вони залежать від керівництва фірми. Тобто правління організації може контролювати їхній вплив. Головна задача – максимальне зменшення цього впливу зі сторони внутрішніх факторів. Необхідно чітко та систематично спостерігати за ними, щоб уникнути несподіваних сюрпризів.

Фактори впливу на конкурентоспроможність виробничих підприємств – це такі процеси та явища, які відбуваються як всередині підприємства, так і за його територією, які можуть викликати зміну витрат на виробництво, обсягів продаж, зменшення кількості споживачів, втрату іміджу, зміну ринкової частки та інше. Це все неодмінно відобразиться на конкурентоспроможності виробничого підприємства. Тому підприємствам необхідно постійно слідкувати за внутрішніми та зовнішніми факторами впливу, здійснювати аналіз сильних і слабких сторін, з метою винайдення тих сфер виробництва які більше за все потребують уваги та які мають перспективу збільшення конкурентних переваг. Звісно, щоб

набути максимальної конкурентоспроможності серед інших гравців на ринку, необхідно приділяти достатньо уваги як внутрішнім, так і зовнішнім факторам, намагатися тримати їх під контролем, та зменшувати їх вплив на діяльність виробничих підприємств.

ВИСНОВКИ

Конкуренція та конкурентоспроможність – два взаємопов’язаних невід’ємних терміна, які обов’язково необхідно розглядати у комплексі, тому як конкурентоспроможність виникає лише при наявності конкуренції між фірмами(виробничими організаціями).

Безліч науковців, вчених у різних літературних джерелах пропонують свої трактовки терміну «конкурентоспроможність». Кожна з них поширює та доповнює його. Це обумовлює необхідність розглядати термін як комплексну характеристику виробничого підприємства, яка включає в себе систему конкурентних переваг. Саме комплексний аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства дає змогу

виявити сильні та слабкі сторони фірми з метою їх вдосконалення та збільшення конкурентних переваг.

Список використаних джерел

1. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник/ Должанський І.З., Загорна Т.О. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с
2. Словник економічної афористики / уклад.: А.Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 444 с.
3. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 року №2210. – 14 (Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – С. 64.
4. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Эксмо, 2004. – 544 с.
5. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков – М.: Тип. Новости, 2000. – 256с.
6. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: [монографія / за заг. ред.. О.Г. Янкового]. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.